

SUZANNE COLLINS

ÚSVIT ŽREBOVANIA

COO
BOO

Úsvit žrebovania

Hry o život 0.5

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Suzanne Collins

Úsvit žrebovania - Hry o život 0.5 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

Suzanne Collins
je autorka týchto kníh:

Séria Hry o život

BALADA O HADOCH A VTÁČATKÁCH

ÚSVIT ŽREBOVANIA

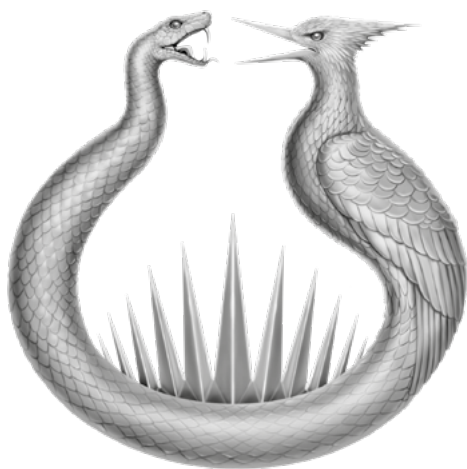
HRY O ŽIVOT

SKÚŠKA OHŇOM

DROZDAJKA

Suzanne Collins

ÚSVIT ŽREBOVANIA

Preložil Michal Jedinák

COO
BOO

Suzanne Collins: Sunrise on the Reaping

Copyright © 2025 by Suzanne Collins

Translation © Michal Jedinák, 2025

Poems translation © Jana Bálíková, 2025

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vytážovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN tlačenej verzii 978-80-566-4774-5

ISBN e-knihy 978-80-566-4787-5 (1. zverejnenie, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-4788-2 (1. zverejnenie, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-4786-8 (1. zverejnenie, 2025) (ePDF)

Venujem Richardovi Registerovi.

*„Každá propaganda sú lži, aj keď hovoríte pravdu.
Nemyslím si, že na tom záleží, pokiaľ človek vie,
čo robí – a prečo.“*

– George Orwell

*„Zákerne myslené pravdivé slová
poľahky môžu lož do vrecka schovať.“*

– William Blake

*„Človeka, ktorý pozoruje ľudské záležitosti
filozofickým okom, nič neprekvapí viac než ľahkosť,
s akou vládne hŕstka mnohým; a implikovaná poslušnosť,
s ktorou sa ľudia vzdávajú vlastných predstáv a túžob,
aby ich prebrali od svojich vládcov. Keď skúmame,
akými prostriedkami sa dá tento podivuhodný stav dosiahnuť,
zistíme, že vzhľadom na to, že moc je vždy na strane
ovládaných, vládcovia sa môžu oprieť iba o svoj názor.
Každá vláda preto stojí na názoroch, a toto pravidlo sa
vzťahuje rovnako na najdespotickejšie a najmilitaristickejšie
vlády ako na najslobodnejšie a najľudovejšie.“*

– David Hume

*„Tvrdenie, že slnko zajtra nevyjde, nie je o nič
nepochopiteľnejšie a o nič viac rozporné ako uistenie,
že slnko vyjde.“*

– David Hume

PRVÁ ČASŤ

NARODENINY

1

„Všetko najlepšie k narodeninám, Haymitch!“

Výhodou narodenín v deň žrebovania je, že si môžete dlhšie pospať. Potom to už viac-menej ide dolu kopcom. Voľný deň bez vyučovania sotva vyváži hrôzu zo zlovestného rituálu. Aj keď prežijete, nikto nemá chuť na tortu po tom, čo dve deti odvedú do Sídla, aby ich zavraždili. Prevrátim sa na druhý bok a pretiahnem si cez hlavu prikrývku.

„Všetko najlepšie k narodeninám!“ Desaťročný brat Sid mi zatrasie plecom. „Povedal si, že ťa mám zobudiť. Povedal si, že chceš ísť na svitaní do lesa.“

Má pravdu. Rád by som dokončil prácu ešte pred rituálom, aby som sa popoludní mohol venovať dvom veciam, ktoré najviac milujem: zabíjanie času a randenie s mojím dievčaťom Lenorou Dovovou. Mama mi oboje pravidelne sťažuje, lebo vyhlasuje, že nijaká robota nie je pre mňa príliš ťažká, špinavá alebo zložitá, a aj najchudobnejší ľudia dokážu nazhrňať

zopár pencí na to, aby hodili svoje trápenie na niekoho iného. No myslím si, že ak si splním všetky povinnosti, vzhľadom na dnešné dve výnimočné udalosti mi dožiči trochu slobody. Plány mi však môžu prekaziť porotcovia.

„Haymitch!“ kvíli Sid. „Slnko vychádza!“

„Dobre, dobre. Už som hore.“ Z matraci sa skotúlam rovno na dlážku a natiahnem si trenírky ušité z vreca na múku, ktoré nám poslala vláda. Na zadku mi svietia vytlačené slová DAR OD SÍDLA. Mama nič nevyhadzuje. Ovdovela mladá, po tom, čo otec zomrel pri požiari v uhoľnej bani, a Sida a mňa vychovala aj vďaka tomu, že zužitkovala každý kúsok látky. Z dreveného uhlia vyrába lúhové mydlo. Vaječné škru-piny drví a používa na hnojenie záhrady. A keď z mojich krátkych nohavíc jedného dňa zostanú len zdrapy, votká ich do koberca.

Oblečiem sa a Sida hodím spať na jeho posteľ. Okamžite sa zahrabe pod prešívajú prikrývku. V kuchyni si namiesto zvyčajného tvrdého a tmavého pečiva zo sídelnej múky zoberiem kúsok kukuričného chleba, narodeninovú pochúťku na prílepšenie. Mama už za domom mieša palicou vodu so šatami v pariacom sa kotle, napína svaly, aby prevrátila pracovnú kombinézu do bane. Má iba tridsaťpäť rokov, ale životné útrapy jej za ten čas stihli do tváre vyhlbiť vrásky.

Všimne si, že stojím vo dverách, a utrie si čelo. „Všetko najlepšie k šestnástym narodeninám. Pyr é je na sporáku.“

„Ďakujem, mama.“ Pred odchodom si z rajnice naberiem trochu slivkovej kaše a natriem si ju na chlieb. Slivky som nedávno našiel v lese, ale aj tak ma príjemne prekvapí, keď ich nájdem zohriate a osladené.

„Potrebujem, aby si dnes naplnil nádrž,“ povie mi mama, keď popri nej prechádzam.

V dome máme zavedenú studenú vodu, no tečie iba cícerkom a vedro by ste ňou naplňali hodiny. V špeciálnom sude skladujeme dažďovú vodu, za ktorú si mama pýta viac, lebo zmäkčuje bielizeň, ale na väčšinu prania používa vodu z našej studne. Napumpovať vodu a nanosiť ju do nádrže je aj so Sidovou pomocou robota na dve hodiny.

„Nepočká to dozajtra?“ opýtam sa.

„Dochádza mi voda a musím oprat' ešte veľa bielizne,“ odpovie.

„Urobím to popoludní.“ Pokúšam sa zamaskovať znechutenie. Ak sa žrebovanie skončí do jednej, a ak nás, pravdaže, tento rok neobetujú, nádrž naplním do tretej a ešte stihnem zájsť za Lenorou Dovovou.

Ošarpané sivé domy Sloja zahaľuje hmla ako ochranný závoj. Pôsobila by upokojujúco, nebyť roztrúsených výkrikov detí, ktoré prenasledujú desivé sny. V posledných týždňoch, čím boli päťdesiate Hry o život bližšie, krik sa ozýval čoraz častejšie, podobne ako mňa čoraz viac prenasledovali znepokojivé myšlienky, ktoré som sa usiloval potláčať. *Druhé Hry štvrtstoročia. Dvojnásobný počet detí.* Nemá zmysel robiť si s tým starosti, pripomínam si, aj tak s tým nič neurobiš. *Ako dvojnásobné Hry o život.* Nezmeníš ani výsledok žrebovania, ani to, čo bude po ňom nasledovať. Neprikrmuj nočné mory. Nepoddávaj sa panike. Nič Sídlu nedaruj. Aj tak si už zobralo dosť.

Po škvarovej ulici kráčam k banskému cintorínu na kopci. Svah je posiaty nahrubo upravenými hrobmi, označenými od náhrobných kameňov s vytesanými menami a dátumami

až po drevené kríže, z ktorých sa odlupuje farba. Otec je pochovaný v rodinnej hrobke. Hrástka Abernathyovcov si musí vystačiť s jediným vápencovým pamätníkom.

Rýchlo sa poobzerám – na cintorín takmer nikto nechodí a už vôbec nie na úsvite – a popod plot sa preplazím do lesa za Dvanástym obvodom. Vydám sa na cestu k pálenici. Výroba bielej pálenky s Hattie Meeneyovou je riskantný podnik, no v porovnaní so zabíjaním potkanov alebo čistením latrín je to prechádzka ružovou záhradou. Hattie ma núti tvrdo pracovať, no ani seba nešetří, a hoci šesťdesiatku má už za sebou, urobí viac roboty ako o polovicu mladší človek. Pálenie sa nezaobíde bez otročiny: zbieranie dreva, vláčenie zrna, odnášanie plných fliaš a prinášanie prázdnych na opätovné naplnenie. To je moja práca. Robím Hattie mula.

Zastanem na mieste, ktorému hovoríme sklad. Na čistinu zamaskovanú ovisnutými konármi vrby odkladá Hattie zásoby. Dnes ma čakajú dve dvanásťkilové vrecia drvenej kukurice, cez každé plece si prehodím jedno.

Cesta k pálenici mi zaberie približne polhodinu. Hattie najdem nad hrncom s obilnou kašou vedľa zvyškov malého ohňa.

Podá mi dlhú drevenú varechu. „Premiešaš ju?“

Vrecia kukurice zhodím pod prístrešok, kde skladujeme zásoby, a víťazoslávne zdvihnem varechu. „Páni, povýšenie!“

Doteraz ma k miešaniu nepustila, je to novinka. Možno ma chce vyučiť za svojho spoločníka. Dvaja by sme vypálili viac alkoholu a dopyt je vždy väčší, ako Hattie dokáže uspokojiť – dokonca aj po alkohole zo sídelného zrna, z ktorého človeku slzia oči. Najväčší záujem je práve oň, lebo je dosť lacný, aby si ho mohli baníci dovoliť. Kvalitnejšiu pálenku

kupujú nedisciplinovaní vojaci, teda mierotvorcovia, a bohatší ľudia v meste. Pálenie je však veľmi nezákonné, stačilo by, aby nastúpil nový veliteľ mierotvorcov, ktorý neholduje tvrdému alkoholu, a skončili by sme v kladách, ak nie horšie. Baníctvo je ťažká práca, ale aspoň vás za ňu neobesia.

Kým Hattie ukladá pollitrové fľaše bieleho alkoholu do košíka vystlaného machom, čupnem si a z času na čas zamiešam kašu. Keď trochu vychladne, prelejem ju do hlbokého vedra a Hattie doň pridá kvasnice. Vedro odnesiem do prístreška, kde bude kaša kvasiť. Dnes Hattie nedeštiluje, nechce riskovať, že horúci dym rozptýli hmlu a upúta niečiu pozornosť. Miestni mierotvorcovia síce privierajú oči nad Hattinou pálenicou a stánkom v Hobe – v starom sklade, ktorý nám slúži ako čierny trh –, no bojí sa, že ich kolegovia zo Sídla nás môžu v nízko letiacom maskovanom vznášadle zbadat' zo vzduchu. Neodnášame ani fľaše, preto dostanem za úlohu narúbať drevo na celý týždeň. Keď kopu doplním, opýtam sa, čo treba ešte urobiť, ale Hattie iba pokrúti hlavou.

Hattie si ma získala, lebo mi občas dáva prepitné. Nie k výplate, tú dáva rovno mame do ruky, ale občas mi niečo kradmo podstrčí. Za hrst' drvenej kukurice, ktorú môžem zaniest' Lenore Dovovej pre husi, vrecko kvasníc, ktoré môžem vymeniť v Hobe... a dnes pol litra bielej pálenky pre moju vlastnú potrebu. Vycerí na mňa krivé zuby a povie: „Všetko najlepšie k narodeninám, Haymitch. Povedala som si, že keď si dosť starý, aby si ho vyrábal, máš dosť rokov, aby si ho aj pil.“

Musím s ňou súhlasiť, a hoci nepijem, fľaša ma poteší. Ľahko ju predám alebo vymením, prípadne darujem Leno-rinmu strýkovi Clerkovi Carminovi, aby si o mne vytvoril

priaznivejší názor. Človek by si povedal, že syn práčky bude pomerne neškodný, no Abernathyovci boli v minulosti známi rebeli a zdá sa, že si dodnes zachováваме buričskú povest', ktorá je rovnakým dielom hrozivá aj príťažlivá. Po otcovej smrti sa rozchýrilo, že požiar nevznikol náhodou. Niektorí tvrdia, že zomrel pri sabotovaní bane, iní, že jeho partiu odstránila sídelná vrchnosť, pretože ich považovali za rozvracačov. Možno je to prekliatie môjho rodu. Nejde o to, že by Clerk Carmine miloval mierotvorcov, no nie je ani typ človeka, ktorý by ich provokoval. Alebo sa mu jednoducho nepáči, že sa jeho neter vláči s výrobcom nelegálneho alkoholu, aj keď má stabilnú prácu. Nech je to čokoľvek, zriedka mi venuje viac než strohé kývnutie, a raz Lenore Dovovej dokonca povedal, že ľudia ako ja zomierajú mladí. Nemyslím si, že to malo byť odporúčanie.

Hattie zjajkne, keď ju spontánne objímam. „Prestaň s tým. Stále naháňaš tú z Krďla?“

„Snažím sa,“ poviem so smiechom.

„Tak choď otravovať ju. Dnes ťa už nepotrebujem.“ Vysype mi do dlane za hrst' drvenej kukurice a gestom ruky ma odoženie. Kukuricu si vložím do vrecka a odbehnem, skôr než si to rozmyslí a zoberie mi najlepší dar: nečakaný čas navyše s mojím dievčaťom. Viem, že by som sa mal radšej vrátiť domov a v predstihu naplniť nádrž, no neviem odolať predstave, že si uchmatnem zopár tajných bozkov. Mám narodeniny a nádrž tentoraz počká.

Keď bežím cez les k Lúke, hmla redne. Väčšina ľudí obdivuje jej krásu, no Lenora Dovová ju nazýva priateľkou odsúdených, lebo človeka dokáže ukryť pred mierotvorcami. Zvykne sa pozeráť na temnejšie stránky sveta, ale to sa dá od

niekoho s menom mŕtveho dievčaťa asi čakať. Od mŕtveho dievčaťa, Lenory zo starej básne, má vlastne iba krstné meno. Jej priezvisko pochádza z anglického slova *dove* pre sivohnedú farbu, čo som sa dozvedel v deň, keď som ju stretol.

Bolo to na jeseň po mojich desiatych narodeninách, keď som sa prvý raz prešmykol popod plot okolo nášho obvodu. Dovtedy ma odrádzal zákon aj hrozba vzácnych, no skutočných divých dravcov. Môj priateľ Burdock ma konečne uhovoril, povedal mi, že za plot chodí často, nič na tom nie je a na stromoch sú stále jablká, keď sa k nim vie človek vyštvárať. Šplhať som sa vedel a jablká som miloval. Okrem toho bol mladší, takže by som sa cítil ako strachopud.

„Chceš niečo počuť?“ opýtal sa ma Burdock hlboko v lese. Zaklonil hlavu a zaspieval. Mal pozoruhodný hlas, vysoký a melodický ako dospelá žena, ale čistejší, bez chvenia. Zdalo sa, že svet stíchol, a potom sa k nemu pridali drozdajky. Vedel som, že napodobňujú iné vtáky, no ešte som ich nepočul spievať ako človek. Veľmi to na mňa zapôsobilo. Až kým Burdocka neumlčalo jablko, ktoré mu spadlo rovno na hlavu.

„Kto mi škrieka na vtáky?“ rozhorčil sa dievčenský hlas. Sedela asi šesť metrov nad zemou, rozvalená na konári, akoby žila na strome. Mala zahnuté vrkoče, hrýzla jablko a v ruke držala malú knihu v tvrdej plátennej väzbe.

Burdock naklonil hlavu a zasmial sa. „Ahoj, sesterka! Pusť si ťa sem samu? Lebo mňa nie.“

„Nuž, ja som ťa tu nevidela,“ opätovala mu úsmev.

„Ani ja teba. Čo keby si nám zhodila niečo pod zub?“

Namiesto odpovede vstala a skákala po konári, z ktorého na nás pršali jablká.

„Počkaj, mám tu vrece s lukom.“ Burdock odbehol. Dievča sa zošmyklo z konára a spustilo sa na zem. Nebola Burdockova sesternica zo strany Everdeenovcov, no vedel som, že má aj vzdialenejšie príbuzné z matkinej strany. Videl som ju v škole. Zdala sa mi trochu nesmelá, ale nikdy som sa s ňou nerozprával. Neponáhľala sa to zmeniť, iba tam stála a premeriavala si ma, kým som neprerušil ticho.

„Volám sa Haymitch.“

„Lenora Dovová.“

„Od slova *dove*, ako ten vták? Holubica?“

„Nie. Ako farba.“

„Čo je to za farba?“

„Rovnaká ako perie holubice.“

Zakrútila sa mi z nej hlava a myslím, že doteraz sa celkom nezastavila. Onedlho na mňa zakývala v škole a ukázala mi slovník so somárskymi ušami. Prstom ukázala na slovo *dove: teplá bledosivá farba s hnedastým nádychom*. Jej farba. Jej vták. Jej priezvisko.

Potom som si ju začal lepšie všímať. Ako jej vyblednuté kombinézy a košeľe zakrývali kúsky farieb: z vrecka jej vytrčala svetlomodrá vreckovka a v rukáve mala všitú malinovú stužku. Ako rýchlo na hodinách dokončila cvičenia, no neupozorňovala na seba, iba sa dívala z okna. Neskôr som postrehol, ako pohybuje prstami, stláča neviditeľné klávesy. Hrala piesne. Chodidlo jej vyklzlo z topánky, päta v ponožke ticho udávala rytmus na drevenej dlážke. Ako všetci z Krdľa má hudbu v krvi. No zároveň je iná. Menej ju zaujímajú pekné melódie a viac nebezpečné slová. Texty, aké vedú k rebélii. Pre ktoré ju už dva razy zatkli. Mala vtedy iba dvanásť rokov, preto ju pustili. Dnes by skončila inak.

Keď dobehnem k Lúke, prešmyknem sa popod plot a zastanem, aby som sa vydýchal a potešil pohľadom na Lenoru Dovovú, usadenú na svojej obľúbenej skale. Skláňa sa nad akordeónom a slnko zvýrazňuje náznaky červenej v jej vlasoch. Z dýchavičného starého nástroja mámi melódiu, spieva kráľu husí, ktoré sa pasú na tráve, hlas má mäkký a podmanivý ako mesačný svet.

*Zbičujú ženu, muža rýchlo obesia
za krádež husi z pôdy, čo je obecná,
no na slobode voľný je a bez viny
gauner, čo husiam spod nôh kradne pastviny.*

Počuť jej spev je radosť, lebo na verejnosti nikdy nespieva. Ako nikto z Kráľu. Jej strýkovia sú väčšmi hudobníci než speváci, vyludzujú tóny a spev nechávajú na publikum, ak po ňom túži. Lenore Dovovej sa to tak páči viac. Hovorí, že spievať pred ľuďmi v nej vyvoláva nervozitu. Stiahne sa jej hrdlo.

Clerk Carmine a Lenorin druhý strýko, Tam Amber, ju vychovávali od malička, lebo mama jej zomrela pri pôrode a otec bol odjakživa tak trochu záhadou. Nie sú jej pokrvní príbuzní – Lenora je Bairdová –, no Kráľ sa vie o svojich postarať. Dohodli sa so starostkou, ktorá má doma jediný klavír v Dvanástom obvode. Lenora Dovová smie na ňom cvičiť, ak občas zahrá na slávnostnej večeri alebo zhromaždení. Vtedy má na sebe vyblednuté zelené šaty, vlasy vzadu zviazané stuhou slonovinovej farby a pery namaľované mierne na oranžovo. Keď jej rodina vystupuje v Dvanástom obvode za peniaze, vystačí si s nástrojom, na ktorom hrá teraz a ktorému hovorí hudobná skrinka.

*Muž musí zomrieť, žena bolesť znáša,
ak vezme hus, ktorá nie je naša,
bez trestu páni, panie veľkomožné
však môžu kradnúť všetko možné.*

Túto pieseň jej strýkovia nedovolia hrať v starostkinom dome. Ani na verejných koncertoch. Niektorí ľudia by mohli poznať slová a vyvolať nepokoje. Je priveľmi buričská. Musím povedať, že s Clerkom Carminom a Tamom Amberom súhlasím. Načo si privolávať ťažkosti? Aj bez toho ich máme dosť.

*Chudobná bedač ukrutný trest skúsi
za sprisahanie, krádež jednej husi,
no bez trestu je sprisahanec, ktorý
smie kradnúť, lebo zákony sám tvorí.*

Prebehnem pohľadom po Lúke. Hoci je v ústraní, každý vie, že všade nás sledujú neviditeľné oči. A kde sú oči, zvyčajne nechýba ani pár uší.

*Bedár trest znáša za správanie úkladné,
ak zo spoločných pastvín húsku ukradne,
husi však blúdia bez obecnej zeme,
kým ju my sami naspäť nevezmeme.*

Lenora Dovová mi raz vysvetlila, že *obecná pôda* je pozemok, ktorý môže využívať každý. Mierotvorcovia ju aj s husami občas bezdôvodne vyhánajú z Lúky. Hovorí, že je to iba

lyžička nepríjemností v rieke nepravostí. Robí mi starosti, a to som Abernathy.

Niekoľko husí zasyčaním oznámi môj príchod. Tvár Lenory Dovovej bolo prvé, čo po vyliahnutí videli, a okrem nej nikoho nemajú. No pretože mám vo vrecku kukuricu, dnes ma strpia. Hodím ju veľmi ďaleko, čím odpútam pozornosť jej osobných strážcov, a skloním sa k Lenore, aby som ju pobozkal. Potom ju pobozkám znova. A ešte raz. Lenora mi bozky opätuje.

„Všetko najlepšie k narodeninám,“ vysloví, keď prestaneme a lapáme dych. „Nečakala som, že ťa uvidím ešte predtým.“

Myslí žrebovanie, no nechce sa mi o ňom rozprávať.

„Hattie ma pustila skôr,“ odvetím. „A dala mi toto – darček k môjmu veľkému dňu.“ Vytiahnem fľašu.

„Nebude ju ťažké vymeniť. Najmä dnes.“ S výnimkou osláv nového roka je toto deň, keď sa opije väčšina ľudí. „Štyri deti... Veľa rodín postihne nešťastie.“

Zdá sa, že o žrebovaní sa predsa len budeme rozprávať. „Dobre to dopadne,“ poviem, no znie to nepresvedčivo.

„Naozaj tomu neveríš, však?“

„Možno nie. Ale snažím sa. Lebo žrebovanie sa uskutoční bez ohľadu na to, čomu verím. S rovnakou istotou, ako že zajtra vyjde slnko.“

Lenora Dovová sa zamračí. „Nemáme dôkaz, že vyjde. Nemôžeš sa spoliehať, že zajtra niečo nastane iba preto, lebo sa to udialo v minulosti. Je to chybná logika.“

„Určite?“ začudujem sa. „Lebo práve takto si ľudia plánujú životy.“

„Aj preto máme toľko starostí. Ľudia sú presvedčení, že budúcnosť je nevyhnutná. Neveria v možnosť zmeny.“

„Asi máš pravdu. Ale ani tak si neviem predstaviť, že by zajtra nevyšlo slnko.“

Kým rozmýšľa nad odpoveďou, medzi obočím sa jej zjaví kolmá vráska. „Vieš si predstaviť, že by vyšlo nad svetom bez žrebovania?“

„Nie na moje narodeniny. Ani jedny som neoslávil bez žrebovania.“

Pokúsím sa ju rozptýliť bozkom, no Lenora je odhodlaná otvoriť mi oči. „Nie, počúvaj,“ osloví ma vážne. „Zamysli sa. Hovoríš: ‚Dnes mám narodeniny a koná sa žrebovanie. Aj vlani žrebovali na moje narodeniny. Takže žrebovanie sa udeje každý rok na moje narodeniny.‘ Ibaže to nemôžeš vedieť. Pred päťdesiatimi rokmi nijaké žrebovanie neexistovalo. Povedz mi jeden dobrý dôvod na to, aby pokračovalo iba preto, že oslavuješ narodeniny.“

Na dievča, ktoré je na verejnosti tiché, sa vie v súkromí poriadne rozohniť. Niekedy jej sotva stačím. Lenora Dovová vždy vysvetľuje trpezlivo, nevyvyšuje sa, ale na mňa je možno priveľmi bystrá. Lebo rozmýšľať o svete bez žrebovania je síce pekné, no neviem si predstaviť, že by k tomu naozaj došlo. Sídlo má v rukách všetku moc a tým to hasne.

„Netvrdím, že sa koná iba preto, lebo mám narodeniny. Povedal som...“ Čo som vlastne povedal? Ani teraz sa nepamätám. „Prepáč, nerozumiem ti.“

Tvár jej posmutnie. „Nie, ty mi prepáč. Oslavuješ narodeniny a ja namiesto toho táram o ktoviečom.“ Siahne do vrecka a podá mi škatuľku zabalenú v zdrape sivohnedej látky

a zviazanú stužkou rovnakej škvrnitej zelenej farby ako jej oči. „Všetko najlepšie k narodeninám. Vyrobil ho Tam Amber. Ja som vymenila vajcia za kov a pomohla som mu ho navrhnuť.“

Okrem toho, že Tam hrá fantasticky na mandolíne, je aj najlepší kováč v Dvanástom obvode. Ľudia za ním chodia, keď potrebujú vyrobiť nové zariadenia alebo opraviť zlomené súčiastky do starých strojov. Burdock má od neho zo desať hroto-
tov na šípy, ktoré chráni ako zlato, a bohatší mešťania šperky zo skutočného zlata a striebra, ktoré im vyrobil z roztaveného rodinného dedičstva. Nenapadá mi, čo by mohol urobiť pre mňa, ale nedočkavo rozviažem stužku.

Predmet, ktorý mi vypadne do dlane, spočiatku nespo-
znám. Úzky kovový pásik je vytvarovaný do písmena C. V prs-
toch prirodzene zovriem zaoblený chrbát a obzerám si fareb-
né zvieratá na otvorených koncoch. Hadia hlava syčí na zobák
vtáka s dlhým krkom. Vystriem dlaň a vidím, že emailové
šupiny a perie pokračujú okolo celého predmetu a napokon
sa spájajú tak šikovne, že sa nedajú od seba rozoznať. Vzadu
sú jeden za druhým privarené dva malé krúžky. Možno na
zavesenie retiazky?

„Krásny,“ poviem. „Je na nosenie, však?“

„Nuž, vieš, že mám rada účelnú krásu,“ odvetí Lenora Do-
vová tajuplne. Chce, aby som na to prišiel sám.

Obraciam predmet v ruke, potom C opäť chytím, no ten-
toraz prstami zakryjem zvieracie hlavy. Vtedy pochopím, na čo
slúži. Hladký ocelový okraj nie je iba na ozdobu.

„Kresadlo,“ uhádnem.

„Správne! Ibaže k nemu nepotrebuješ pazúrik. Postačí ti
ktorýkoľvek obyčajný kresací kameň.“

Doma máme opotrebované staré kresadlo, ktoré sa v maminej rodine dedí z generácie na generáciu. Škaredé a tupé. Za dlhých zimných nocí ma s ním nútila trénovať, kým som sa nenaučil spoľahlivo zakladať oheň, aby sme nemrhali peniazmi na zápalky. Kto šetrí, má za tri.

Bruškom prsta prejdem po jemnej vzorke opereného krku. „Nerád by som ho zničil.“

„Neboj sa. Slúži na to, aby plnil svoj účel.“ Dotkne sa hadej hlavy, potom vtáče. „Týchto dvoch len tak nezničíš. Sú bojovníci.“

„Veľmi sa mi páči.“ Vtisnem jej dlhý, mäkký bozk. „A teba vrcholne milujem.“

Vrcholne je slovo ľudí z Krdľa, ale fráza je iba naša. Zvyčajne jej vyčaruje úsmev, no teraz je smrteľne vážna. „Aj ja teba.“

Bozkávame sa, až kým nezacítim soľ. Nemusím sa pýtať prečo.

„Zbytočne sa strachuješ,“ uisťujem ju. „Nič sa nám nestane.“ Prikývne, ale slzy tečú ďalej. „Lenora Dovová, dnešný deň prežijeme, rovnako ako sme ho prežili vlani a predvlani, a napokon naň zabudneme.“

„Ťažko,“ namietne trpkو. „V Dvanástke naň nikto nezabudne. Sídlo si dá záležať, aby nám Hry o život vypálilo do mozgu.“ Zaťuká na fľašu. „Hattie si vybrala dobré povolanie. Pomáha ľuďom zabudnúť.“

„Lenora Dovová.“ Clerk Carmine nekričí, no jeho hlas sa nesie tak ďaleko, že ani nemusí. Stojí na kraji Lúky, päste vrazené do vreciek zaplátanej kombinézy. Ako huslista si ruky starostlivo chráni. „Mala by si sa pripraviť.“

„Idem,“ odvetí a utiera si oči.

Clerk Carmine pri pohľade na ňu nič nepovie, iba na mňa vrhne pohľad, ktorý hovorí, že ma berie na zodpovednosť, a zvrtné sa na päte. Nikdy mi nevenoval väčšiu pozornosť, až kým sme s Lenorou Dovovou nezačali vážnejšie chodiť. Odvtedy akoby som nič nerobil správne. Raz som Lenore povedal, že podľa mňa nenávidí lásku. Vtedy mi prezradila, že tridsať rokov chodí s mužom, ktorý v meste zasklieva rozbité okná. Musia to držať v tajnosti, lebo kto miluje inak, hrozí mu, že ho budú prenasledovať mierotvorcovia, vyhodia ho z práce alebo dokonca zatknú. Človek by si povedal, že vzhľadom na svoju situáciu bude našej láske veľmi priat' – ja tú jeho silno podporujem –, ale asi si skrátka myslí, že Lenora Dovová má na viac.

Lenora neznáša, keď medzi nami panuje nezhoda, preto poviem iba: „Určite mu prirastám k srdcu.“ Rozosmeje ju to dosť nato, aby sa jej zlepšila nálada. „Potom sa môžem zastaviť. Mám prácu, ale do tretej by som mal byť hotový. Pôjdeme do lesa, dobre?“

„Pôjdeme do lesa,“ potvrdí bozkom.

Doma sa okúpem v studenej vode z vedra, oblečiem si nohavice, v ktorých sa otec ženíl, a košeľu, čo mi mama ušila z vreckoviek zo sídelného obchodu, v ktorom nakupujú baníci. Na žrebovanie by sa mal človek aspoň usilovať, aby vyzeral upravené. Ak sa ukážete v otrhaných šatách, mierotvorcovia vás zbijú alebo zatknú rodičov, lebo takto sa úcta vojnovým obetiam Sídla neprejavuje. Čo na tom, že máme dosť vlastných obetí.

Mama mi dá darčeky k narodeninám: spodnú bielizeň z múčnych vriec na celý rok a nový vreckový nožík s prís-
nym napomenutím, že ho nemám používať na rozťahovanie ani žiadne iné hry s nožom. Sid mi daruje pazúrik zabalený

v špinavom zdrape hnedého papiera so slovami: „Našiel som ho na štrkovej ceste pri základni mierotvorcov. Lenora Dová povedala, že ho budeš chcieť.“ Vyberiem kresadlo a vyskúšam ho. Podarí sa mi vykresať prekrásne iskry. A hoci mama mi Lenoru neschvaľuje, pretože ma rozptyľuje, kresadlo sa jej páči natoľko, že cez kovové krúžky prevlečie koženú šnúрку a zaviaže mi ju okolo krku.

„Je to veľmi pekné kresadlo,“ pochváli ho Sid a túžobne sa dotkne kovového vtáka.

„Naučím ťa ho večer používať?“ navrhnem.

Prísľub dospeláckej činnosti, spolu so sľubom, že nikam neodídem, mu rozžiari tvár. „Hej?“

„Hej!“ Postrapatím mu šticu, až mu kučery trčia na všetky strany.

„Prestaň!“ smeje sa Sid a plieska mi po ruke. „Teraz sa musím znova učesať!“

„Mal by si sa poponáhľať!“ varujem ho. Sid odbehne a ja si strčím kresadlo pod košeľu. Zatiaľ ho nechcem vystavovať na obdiv. Nie na žrebovanie.

Mám niekoľko minút navyše, preto sa vyberiem do mesta obchodovať. Vzduch je ťaživý a nehybný, sľubuje búrku. Pri pohľade na námestie oblepené plagátmi, ktoré sa hemží po zuby ozbrojenými mierotvorcami v bielych uniformách, mi stiahne žalúdok. V poslednom čase bola téma „bez mieru“ a slogany človeka bombardujú zo všetkých strán. *BEZ MIERU NEBUDE CHLIEB! BEZ MIERU NEBUDE BEZPEČIE!* A, pravdaže: *BEZ MIEROTVORCOV NEBUDE MIER!* *BEZ KAPITOLU NEBUDE MIER!* Za dočasným pódiom pred budovou súdu visí obrovský transparent

s tvárou prezidenta Snowa a so slovami: *NAJVÄČŠÍ MIEROTVORCA PANEMU*.

V zadnej časti námestia mierotvorcovia kontrolujú účastníkov žrebovania. Rad je zatiaľ krátky, preto sa doň postavím, nech to mám čím skôr za sebou. Žena sa mi ani nepozrie do očí, možno ešte nestratila schopnosť cítiť hanbu. Alebo je iba ľahostajná.

Vo výklade lekárne visí zástava Panemu, čo ma rozzúri. Napriek tomu je obchod miesto, v ktorom dostanem za pálenku najviac. Vnútri mi skrúti nos prenikavý pach chemikálií. Kontrastuje so sladkou vôňou kamiliek v pohári, z ktorých urobia buď čaj, alebo liečivo. Viem, že ich v lese nazbieral Burdock. V poslednom čase sa okrem lovu pustil aj do zberu bylín.

V lekárni je iba moja spolužiačka Asterid Marchová. Ukladá na policu za pultom malé fľaštičky. Na chrbát jej padá dlhý vrkoč blond vlasov, no vo vlhkom, teplom vzduchu sa z neho uvoľnilo niekoľko prameňov, ktoré jej lemujú dokonalú tvár. Asterid je krásna a na pomery Dvanásteho obvodu bohatá. Kedysi som jej to zazlieval, až kým raz večer neprišla do Sloja sama ošetriť susedu, ktorú zbičovali za odvrávanie mierotvorcov. Priniesla jej masť, ktorú sama namiešala, a potom sa vytratila bez jedinej zmienky o platení. Odvtedy sa na ňu ľudia obracajú o pomoc, keď im niekoho z milovaných potrestajú bičom. Asterid zrejme ukrýva viac, ako by človek hádal podľa jej partie nafúkaných mestských kamošiek. Okrem toho, Burdock je do nej zbláznený, preto sa usilujem byť milý, hoci má u nej asi také šance ako drozdajka u labute. Mestské dievčatá si chlapcov zo Sloja neberú, iba ak sa im v živote niečo fakt pokašle.

„Ahoj. Toto sa ti nezíde?“ Položím na pult fľašu s alkoholom. „Na sirup proti kašľu alebo tak.“

„Určite preň nájdem využitie.“ Asterid mi dá dobrú cenu a navyše prihodí kamilkovú ratolesť. „Na dnes. Hovorí, že prináša šťastie.“

Zastrčím si vetvičku do gombíkovej dierky. „Kto to hovorí? Burdock?“

Trochu sa začervená a mne napadne, či sa v jeho šanciach nemýlim. „Možno to bol on. Nespomínam si.“

„Dnes budeme trochu šťastia potrebovať.“ Zaletím pohľadom k zástave.

Asterid stíši hlas. „Nechceli sme ju, ale mierotvorcovia naliehali.“

Inak by urobili čo? Zatkli Marchovcov? Rozmlátili obchod? Natrvalo ho zatvorili? Mám zlý pocit, že som ich predtým súdil.

„Nedali vám na výber.“ Kývnem na kamilky. „Aj ty si zober, dobre?“ So smutným úsmevom prikývne.

Zájdem vedľa do Donnerovej predajne cukroviniek a kúpim biele papierové vrečko pestrofarebných želé cukríkov. Neskôr sa o ne podelím s Lenorou Dovovou – sú jej najobľúbenejšie. Hovorí im dúhové želé a prisahá, že dokáže rozoznať príchute, hoci chutia úplne rovnako. Merrilee Donnerová, ktorá chodí do mojej triedy, ma privíta vo vyžehlených ružových šatách, s ružovými stužkami v žltoryšavých vlasoch. Za neupravený vzhľad Donnerovcov nikto nezatkne. Asterid mi, našťastie, zaplatila v hotovosti, lebo Donnerovci neberú úpisy, ktorými Sídlo vypláca baníkov. V podstate sa nimi dá platiť iba v sídelnom obchode, ale veľa obchodníkov v meste

ich prijíma a aj mame sa ich za pranie bielizne zvykne dosť nakopiť.

Keď vyjdem z cukrovíniiek, krátko sa usmejem na pekný vývesný štít v tvare cukríka a myslím na to, ako sa stretnem v lese s Lenorou Dovovou. Vtom zbadám, že je čas. Na veľkých obrazovkách okolo pódia žiari vejúca zástava na počesť Hier o život. Pred viac ako päťdesiatimi rokmi obvody povstali proti útlaku Sídla a rozpútali v Paneme krvavú občiansku vojnu. Prehrali sme a za trest musí každý obvod vždy štvrtého júla poslať do arény dvoch vyvolených, chlapca a dievča vo veku od dvanásť do osemnásť rokov, aby v nej bojovali na život a na smrť. Dieťa, ktoré prežije, vyhlásia za víťaza.

Na žrebovaní rozhodujú, kto z nás sa zúčastní Hier. Na námestí zreteľne vyznačili oranžovým lanom dve ohrady, jednu pre dievčatá a druhú pre chlapcov. Dvanásťroční sa zvyčajne zhromaždia vpredu, staršie deti postupne za nimi a na samom konci stoja osemnásťroční. Ceremónie sa musia povinne zúčastniť všetci obyvatelia, no viem, že mama zadrží Sida doma do poslednej chvíle, preto sa po nich ani neobzerám. Lenoru Dovovú nikde nevidím, zamierim teda k časti vyhradenej pre štrnásť- až šestnásťročných chlapcov a myslím na svoje šance.

Dnes je v žrebovaní dvadsať papierikov s mojím menom. Každému dieťaťu pribudne ročne jeden, no ja mám tri navyše, lebo si zakaždým zoberiem tri kamienky na jedlo pre seba a svoju rodinu. Za jeden kamienok dostanete v súdnej budove raz za mesiac plechovku oleja a vrece múky s nápisom DAR OD SÍDLA pre jednu osobu. No za každý kamienok pridávajú do žrebovania jeden lístoček s vaším menom. Papieriky vám zostávajú aj do ďalších rokov a postupne pribúdajú. Štyri papieriky

za rok krát päť rokov je spolu dvadsať. Akoby to nestačilo, tento rok sa na päťdesiate výročie Hier o život zároveň konajú druhé Hry štvrtstoročia a každý obvod musí poslať dvojnásobný počet detí. Napadne mi, že je to, akoby som mal v obyčajný rok v žrebovaní štyridsať lístočkov. Vôbec sa mi to nepáči.

Napriek hustnúcemu davu vidím, ako sa jeden z dvanásť-ročných vpredu pokúša zamaskovať plač. O dva roky bude na jeho mieste stáť Sid. Neviem, kto z nás si ho predtým posadí a vysvetlí mu jeho úlohu v žrebovaní – ja alebo mama? Kto mu povie, že musí vyzeráť upravené, mlčať a nerobiť ťažkosti? Aj keby nastalo nemysliteľné a vyžrebujú jeho meno, musí zať ať zuby, nasadiť najodvážnejší výraz a vyjsť na pódium, lebo odpor nestripia. Ak nedá mierotvorcom na výber, odvliečú ho, aj keby sa bránil zubami-nechtami, preto by sa mal pokúsiť zachovať si dôstojnosť. A dobre si zapamätať, že nech sa stane čokoľvek, rodina bude naňho hrdá a nikdy ho neprestane milovať.

Keby sa Sid opýtal: „Ale prečo to musím urobiť?“, môžeme mu povedať iba: „Lebo takto to chodí.“

Lenora Dovová by takú odpoveď neznášala, ale je to pravda.

„Všetko najlepšie k narodeninám.“ Nieкто ma udrie do pleca a vzápätí pri mne stojí Burdock v ošúchanom obleku a náš kamarát Blair, ktorý zdedil po staršom bratovi o tri čísla väčšiu smokingovú košeľu.

Blair mi plesne o hrud' vrečko pražených arašidov zo sídelného obchodu. „Nech sa ti splnia všetky želania.“

„Vďaka.“ Arašidy aj želé cukríky si vložím do vrečka. „Nemuseli ste sa kvôli mne vyparadiť.“

„Chceli sme, aby si mal výnimočný deň,“ odvrkne Blair. „Čo za idiot sa narodí na žrebovanie?“

„Taký, ktorý má rád výzvy,“ povie Burdock s uznaním.

„Hrám iba s kartami, ktoré sa mi ušli. Ale viete, čo sa hovorí: nešťastie v kartách, šťastie v láske.“ Napravím si kamilkovú vetvičku. „Pozri sa, čo mi dala tvoja frajerka, Burdie.“

Obrátime pozornosť k dievčenskej ohrade. Asterid sa rozpráva s Merrilee a jej jednovaječným dvojčaťom Maysilee, najnamyslenejším dievčaťom v meste.

„Jej kamošky o tebe vedia, Everdeen?“ opýta sa Blair.

„Nemajú čo vedieť,“ zaškľabí sa Burdock. „Aspoň zatiaľ.“

Zvuková aparátúra sa so zapraskaním preberie k životu, v okamihu sa spamätáme. Vtedy si všimnem, ako Lenora Dovová obíde mierotvorkyňu a pretisne sa do ohrady. V červených šatách s volánmi, v ktorých občas vystupuje, vyzerá pekne. Nahor vyčesané vlasy jej držia kovové hrebene, ktoré jej vyrobil Tam Amber. Je pekná a zachmúrená.

Nad námestím zaburáca hymna, až mi drkocú zuby.

*Drahokam Panemu,
mesto premocné...*

Mali by sme spievať, no namiesto toho iba neurčito mrmleme. Dôležité je správne otvárať ústa. Na obrazovkách sa striedajú zábery na demonštráciu sídelnej moci: armády pochodujúcich mierotvorcov, letky vznášadiel, kolóny tankov na širokých triedach Sídla až po prezidentskú vilu. Všetko je čisté, drahé a smrtiace.

Keď hymna dohrá, na pódium vystúpi starostka Allisterová a prečíta Pakt o vlastizrade, čo sú v podstate podmienky kapitulácie na konci vojny. Väčšina ľudí z Dvanásteho obvodu

nebola vtedy ani nažive, no aj tak sme tu, aby sme zaplatili cenu. Starostka sa usiluje o neutrálny tón, ale do hlasu jej preniká nesúhlas, pre ktorý ju zaručene čoskoro vymenia. Ako všetkých slušných starostov.

Potom príde Drusilla Sicklová zo Sídla, žena s plastickou tvárou, ktorá každý rok sprevádza našich vyvolených na Hry o život. Netuším, koľko má Drusilla rokov, ale do Dvanásťteho obvodu chodí od prvých Hier štvrtstoročia. Možno približne toľko ako Hattie? Ťažko povedať, lebo okraje tváre jej lemuje niečo, čo vyzerá ako luxusné pripínáčky, ktoré natahajú kožu dozadu. Vlni ich mala ozdobené maličkými kotúčovými píľami. Tento rok si podľa všetkého zvolila za tému číslo päťdesiat. Pri obliekaní sa očividne nasilu pokúsila spojiť dva módné trendy – vojenský s prepriato moderným – a výsledkom je citrónovožlté dôstojnícke sako s čižmami po stehná rovnakej farby a vysoký klobúk s priehľadným šiltom. Vrch klobúka jej zdobí vejár z peria, takže vyzerá ako pomätený narcis. Nikto sa však nesmeje, lebo Drusilla je tvárou zla.

Dvaja mierotvorcovia postavlia na každú stranu pódia obrovskú sklenenú guľu s menami vyvolených. „Dámy majú prednosť,“ vyhlási Drusilla, siahne do gule napravo a vyberie jeden papierik. „Šťastie sa usmialo na...“ dramaticky sa odmlčí, zvrta papierik v prstoch, uškrnie sa a až potom zabodne dýku rovno do srdca: „... Louellu McCoyovú!“

Zmocní sa ma nevoľnosť. Louella McCoyová býva tri domy odo mňa a na svete neexistuje bystrejšie a odvážnejšie trinásťročné dievča. V dave sa zdvihne zlostný šepot, a keď Louella vyjde po schodoch na pódium, prehodí si čierne

vrkoče cez plecía a zamračí sa, aby vyzerala nebojácne, cítim, ako Blair s Burdockom vedľa mňa zmeravejú.

„A tento rok má prednosť aj druhá dáma! K Louelle sa pridá...“ Drusilla zamieša papieriky v guli a vyžrebuje ďalšie meno. „... Maysilee Donnerová!“

Očami vyhl'adám pohľad Lenory Dovovej a pomyslím si: *Nie si to ty. Aspoň tento rok. Si v bezpečí.*

Dav opäť reaguje, no väčšmi prekvapene ako s hnevom, lebo Maysilee je čistokrvné mestské dievča so všetkou pompou. Donnerovci sú obchodníci a v obvode panuje všeobecné presvedčenie, že jej otec vystrieda na poste starostku Allisterovú. Mestské deti sú zriedka vyvolené, lebo nepotrebujú kamienky ako tie zo Sloja.

Maysilee v dievčenskej ohrade stisne ruku Asterid a plačúca Merrilee ju objíme. Tri plavé hlavy sa spoja. Potom sa od nich Maysilee opatrne oddelí a uhladí si šaty, rovnaké, ako má jej dvojča, ibaže bledofialové. Nos má prakticky stále vo vzduchu, no cestou k pódiu ho drží obzvlášť vysoko.

Na rade sú chlapci. Keď Drusilla vyžrebuje papierik z ľavej sklenenej gule, nadýchnem sa a pripravujem na najhoršie. „Prvý pán, ktorý sa pridá k dámskej spoločnosti, je... Wyatt Callow!“

Wyatta som v škole dlhšie nevidel, čo asi znamená, že dosiahol vek osemnásť rokov a začal pracovať v bani. Takmer ho nepoznám. Býva na druhom konci Sloja a neupozorňuje na seba. Nenávidím sa za úľavu, ktorú cítim, keď sledujem, ako kráča k pódiu. Jeho rozvážny krok a prázdny výraz nič neprezrádzajú. Zároveň ho ľutujem. Pomaly sa musí blížii deň jeho devätnástych narodenín, čo je v obvodoch významný vek, pretože človeka vyradia zo žrebovania.

Drusilla znova ponorí ruku do gule a zdá sa mi príliš trúfalé dúfať, že s Lenorou Dovovou obaja unikneme hrôze. O niekoľko hodín sa budeme ďaleko od námestia objímať v chladnom tieni lesa. Zadržím dych a čakám na rozsudok smrti.

Drusilla sa pozrie na posledné meno. „A chlapec číslo dva je... Woodbine Chance!“

Mimovoľne mi vyrazí dych, podobne ako viacerým chlapcom naokolo. Lenora Dovová ku mne obráti hlavu a chce sa usmiať, no proti svojej vôli obráti pozornosť k poslednej obeti.

Woodbine je najmladší a najkrajší chlapec spomedzi bláznivých Chanceovcov. Keď si vypijú, tak vyvádzajú, že Hattie im odmieta predať bielu pálenku. Bojí sa, aby neprilákali mierotvorcov, preto ju musia kupovať od starého Bascoma Pia, ktorý nemá zábrany a predá samohonku každému, kto mu zaplatí. Ak sa okolo Abernathyovcov vznáša závan buričstva, Chanceovci ním doslova smrdia. Na konci lana stratili viac členov rodiny, ako viem zrátať. Povráva sa, že Lenora Dovová je s nimi možno príbuzná z otcovej strany. Hoci to nie je potvrdené, zdá sa, že ju majú veľmi radi. V každom prípade je medzi nimi vzťah, ktorý Clerk Carmine nepodporuje.

Woodbina, ktorý stojí niekoľko radov predou mnou, vidím aj na obrazovke. Vyzerá, že sa chystá nasledovať Wyatta, no vtom sa mu v sivých očiach vzdorovito zablysne, zvrtnie sa na päte a rozbehne sa k uličke. Rodina ho krikom povzbudzuje a ľudské telá inštinktívne blokujú mierotvorcov. Práve keď si pomyslím, že sa mu útek podarí – mladí Chanceovci bežia ako namydlený blesk –, zo strechy súdnej budovy zaburáca výstrel a Woodbinovi exploduje zátylok.